

۱۴۰۲

کانون ریسک

موضوعات روز
برای حسابرسان داخلی

بیشتر بخوانید

خلاصه‌ی جهانی

بنیاد
حسابرسی داخلی

میزان مشارکت جهانی در پژوهش

۱۲۴
کشور/قلمرو

۳,۵۴۴
پاسخ‌دهنده
به نظرسنجی

۱۸
میزگرد با حضور

۱۳۸
شرکت‌کننده

۲۷
مصاحبه‌ی
عمیق

درباره کانون ریسک جهانی

ریسک‌های خود را بشناسید. راهبردی، برنامه‌ریزی کنید.

«کانون ریسک»، پژوهش عملی و داده‌محوری را برای کمک به حساب‌برسان داخلی و ذینفعان آنها در درک محیط کنونی ریسک و به‌روزرسانی برنامه‌های حسابرسی آنان فراهم می‌آورد.

- کنفدراسیون آسیایی انجمن‌های حساب‌برسان داخلی
- کنفدراسیون اروپایی انجمن‌های حساب‌برسان داخلی
- بنیاد آمریکای لاتین حساب‌برسان داخلی

کانون ریسک، ابتدا در سال ۲۰۱۶ توسط گروه پژوهشی موسسه‌های اروپایی ایجاد شد که انتشار آن توسط کنفدراسیون اروپایی انجمن‌های حساب‌برسان داخلی هم‌چنان در اروپا ادامه دارد.

این گزارش به‌عنوان منبعی برای حساب‌برسان داخلی و ذینفعان آنها طراحی شده است. کانون ریسک، گفت‌وگو را برمی‌انگیزد و آگاهی‌بخشی‌های جدیدی پیرامون ریسک‌های مترتب بر سازمان و جهان ارائه می‌دهد.

گزارش‌ها و ارائه‌های کانون ریسک به‌صورت رایگان در **مرکز دانش کانون ریسک** در دسترس هستند.

کانون ریسک با استفاده از نتایج نظرسنجی و میزگردهای منطقه‌ای، آگاهی‌بخشی‌های کلیدی را پیرامون موضوعات زیر از رهبران حسابرسی داخلی سراسر جهان آشکار می‌سازد:

- سطوح کنونی ریسک و اولویت‌های حسابرسی.
- تغییرات سطح ریسک در سال گذشته.
- محرک‌های ریسک در هر منطقه.
- رویه‌های پیشرو برای رسیدگی به ریسک‌های اصلی.

نسخه‌ی جهانی کانون ریسک، در نتیجه‌ی مشارکت **بنیاد حسابرسی داخلی** و حمایت سخاوتمندانه‌ی نهادهای منطقه‌ای انجمن حساب‌برسان داخلی، موسسه‌های انجمن حساب‌برسان داخلی و حامیان مالی شرکتی تهیه شده است. این بنیاد، صمیمانه از مشارکت تمام هیئت‌های منطقه‌ای انجمن حساب‌برسان داخلی قدردانی می‌کند:

- فدراسیون آفریقایی انجمن‌های حساب‌برسان داخلی
- کنفدراسیون عربی انجمن‌های حساب‌برسان داخلی

Internal Audit
FOUNDATION

برای دانلود گزارش‌ها و خلاصه ارائه‌های رایگان و اشتراک‌گذاری آنها با ذی‌نفعان به **مرکز دانش کانون ریسک** رجوع کنید.

<https://www.theiia.org/en/internal-audit-foundation/latest-research-and-products/risk-in-focus>

فهرست مطالب

خلاصه‌ی اجرایی	۴
مقدمه	۶
روندهای ریسک جهانی	۸
تجزیه و تحلیل منطقه‌ای	۹
موضوع روز - تغییرات اقلیمی	۱۱
موضوع روز - تحول دیجیتال	۱۶
نتیجه‌گیری	۲۲

خلاصه‌ی اجرایی

ریسک‌های آتی

کانون ریسک ۲۰۲۵ براساس نظرسنجی با بیش از ۳,۵۰۰ حسابرس داخلی در سراسر جهان، نشان می‌دهد که انتظار می‌رود «تغییرات اقلیمی» و «تحول دیجیتال»، نظیر هوش مصنوعی، سریع‌ترین ریسک‌های نوظهور طی سه سال آتی باشند.

انتظاراتِ تغییرات اقلیمی

رشد چشم‌گیر پیش‌بینی‌شده برای ریسکِ تغییرات اقلیمی برآمده از ترکیبی از محرک‌های ریسک است:

- گزارش‌گری پایداری و انطباق با مقررات، اغلب در مرکز توجه مدیریت ریسکِ تغییرات اقلیمی هستند.
- وقوع فزاینده‌ی رویدادهای شدید آب‌وهوایی، هزینه‌های بیشتری را برای کسب‌وکارها و دولت‌ها به همراه داشته است.
- تأثیرات اجتماعی و افکار عمومی در حال تشویق کسب‌وکارها و دولت‌ها برای توسعه‌ی پاسخ‌ها به تغییرات اقلیمی هستند.
- به دلایل مختلف، رتبه‌ی ریسک تغییرات اقلیمی در ایالات متحده، به‌طور قابل‌توجهی پایین‌تر از سایر مناطق است.

انتظار نمی‌رود که هیچ یک از ۱۴ حوزه‌ی ریسک دیگر، چنین تغییرات چشم‌گیری را تجربه کنند. در عین حال، رهبران حسابرسی داخلی بیان می‌کنند که امنیت سایبری، تداوم کسب‌وکار و سرمایه‌ی انسانی، همچنان سه جایگاه نخست را در رتبه‌بندی ریسک‌ها به خود اختصاص می‌دهند.

گزارش خلاصه جهانی کانون ریسک امسال بر نحوه پاسخ‌دهی حساب‌برسان داخلی به تأثیرات فعلی و آتی تغییرات اقلیمی و تحولات دیجیتال تمرکز دارد. در میزگردهای کانون ریسک که در سراسر جهان برگزار شدند، چندین بینش مهم مطرح گردید.

شناسایی محرک ریسک

به‌طور کلی، سازمان‌ها تصمیم می‌گیرند چگونه به ریسک‌های نوظهور از طریق درنظرآوری شش محرک گسترده‌ی ریسک در این فرآیند پاسخ دهند: مقررات، تأثیر مالی، فرصت کسب‌وکار، سیاست، افکار عمومی و تأثیر اجتماعی.

گزارش‌های منطقه‌ای

- آفریقا
- آسیا اقیانوسیه
- اروپا
- آمریکای لاتین
- خاورمیانه
- آمریکای شمالی

خلاصه‌ی اجرایی

چالش‌های هوش مصنوعی

استفاده از ابزارهای هوش مصنوعی به سرعت در حال گسترش بوده، اما مزایای آن با چالش‌های قابل‌توجهی همراه است:

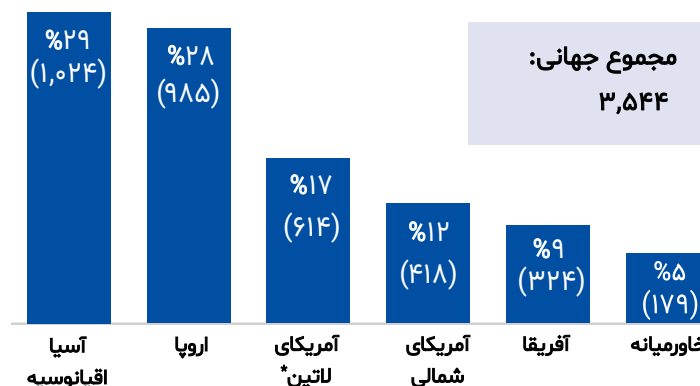
- هوش مصنوعی در حال افزایش ریسک‌های امنیت سایبری و تقلب در سراسر جهان است.
- کسب‌وکارها تحت فشار هستند تا برای رقابت با دیگران فناوری‌های جدید را بپذیرند، اما مقررات و کنترل‌ها شاید از این روند عقب بمانند.

■ هوش مصنوعی مولد، شکاف‌های موجود در فناوری را در مناطق کمتر توسعه‌یافته از نظر زیرساخت‌های فناوری، عمیق‌تر کرده است.

■ حسابرسی داخلی باید مهارت‌های جدیدی را توسعه بخشیده یا با استفاده از برون‌سپاری و هم‌سپاری برای فناوری‌های جدید، اطمینان‌بخشی فراهم کند.

با ادامه شتاب این ریسک‌های پیچیده و به‌هم‌پیوسته، سازمان‌ها باید به اندازه کافی منعطف و مقاوم باشند تا بدین طریق بتوانند ریسک‌های نوظهور را مدیریت کنند، با رقبا همگام شوند و راهبرد روشنی را برای موفقیت کوتاه‌مدت و پایداری بلندمدت حفظ کنند.

جهانی - میزان پاسخ به نظرسنجی بر حسب منطقه‌ی جغرافیایی

* کشورهای انگلیسی یا آلمانی‌زبان حوزه کارائیب در گروه آمریکای شمالی قرار گرفته و ترینیداد و توباگو، جامائیکا، باهاما و باربادوس را دربرمی‌گیرد. کشورهای اسپانیایی‌زبان در گروه آمریکای لاتین قرار گرفته‌اند.

گزارش اجمالی به هیئت‌مدیره

می‌توانید خلاصه گزارش به هیئت‌مدیره برای هر گزارش (یافته‌های کلیدی برای اشتراک‌گذاری با ذینفعان) را از نشانی زیر دانلود کنید.

theiia.org/RiskInFocus

مقدمه

محرك‌های ريسک‌های نوظهور

براساس گفت‌وگوهای انجام شده با رهبران حسابرسی سراسر جهان، شش محرك ريسک به‌عنوان عناصر کلیدی شناسایی شدند که بر نحوه‌ی رتبه‌بندی و پاسخ رهبران حسابرسی داخلی به ريسک‌ها تأثير می‌گذارند. این عوامل به دو نوع تقسیم شدند: فشار مستقیم و فشار غیرمستقیم.

عوامل محركی که فشار مستقیم ایجاد می‌کنند، شامل مقررات، تأثير مالی و فرصت کسب‌وکار هستند. این عوامل به‌ویژه در کوتاه‌مدت تأثيری قوی بر چگونگی تعیین اولویت‌ها توسط هیئت‌مدیره و دامنه حسابرسی داخلی دارند.

محرك‌های غیرمستقیم ريسک - سیاست، افکار عمومی و تأثير اجتماعی - ممکن است زمان بیشتری برای تأثيرگذاری بر سطح ريسک در سطح سازمانی نیاز داشته باشند. با این‌حال، فشار غیرمستقیم می‌تواند در نهایت به فشار مستقیم منجر شود. به‌عنوان مثال، اولویت‌های سیاسی می‌تواند به وضع مقررات منجر شود، درحالی‌که افکار عمومی می‌تواند فشار بازار را به‌همراه داشته باشد.

علاوه بر این، تأثيرات اجتماعی می‌تواند اولویت‌های جدیدی را برای هر دو بخش عمومی و خصوصی ایجاد کند. تعامل بین فشار مستقیم و غیرمستقیم، تأثير بلندمدتی بر سطح ريسک‌ها و اولویت‌های حسابرسی دارد.

در میزگردها و مصاحبه‌های کانون ريسک، این محرك‌های ريسک در نحوه مواجهه‌ی سازمان‌ها با تغییرات اقلیمی و تحول دیجیتال (از جمله هوش مصنوعی) مشهود بودند. آگاهی از این عوامل می‌تواند به رهبران حسابرسی داخلی و ذینفعان آن‌ها در تصمیم‌گیری‌های راهبردی کوتاه‌مدت و بلندمدت کمک کند.

محرك‌های ريسک‌های نوظهور

مقدمه

نحوه‌ی انجام پژوهش

هر سال، پژوهش کانون ریسک با نظرسنجی از مدیران ارشد و روسای حسابرسی داخلی آغاز می‌شود تا ریسک‌های جاری و نوظهور را برای هر منطقه شناسایی کند. نتایج این نظرسنجی به‌منظور تعیین حوزه‌های مورد نیاز برای میزگردها و مصاحبه‌های متعاقب با مدیران ارشد حسابرسی داخلی و سایر کارشناسان صنعت مورد استفاده قرار می‌گیرد. این نظرسنجی بر شانزده طبقه‌ی ریسک که در زیر آمده، تمرکز دارد. از پاسخ‌دهندگان دو سوال کلیدی پرسیده شد:

■ پنج ریسک اصلی مترتب بر سازمان شما کدام‌اند؟

■ پنج حوزه‌ی اصلی معطوف‌کننده‌ی بیشترین زمان و فعالیت حسابرسی داخلی به آن‌ها کدام‌اند؟

حوزه‌های ریسک مندرج در گزارش

عنوان ریسک	توصیف مورد استفاده از ریسک در نظرسنجی
۱. تداوم کسب‌وکار	تداوم کسب‌وکار، تاب‌آوری عملیاتی، مدیریت بحران و پاسخ به بلایا
۲. تغییرات اقلیمی	تغییرات اقلیمی، تنوع زیستی و پایداری محیط زیست
۳. اطلاع‌رسانی/شهرت	اطلاع‌رسانی، شهرت و روابط با ذینفعان
۴. امنیت سایبری	امنیت سایبری و امنیت داده‌ها
۵. تحول دیجیتال (از جمله AI)	تحول دیجیتال، فناوری‌های جدید و هوش مصنوعی
۶. نقدینگی مالی	ریسک‌های مالی، نقدینگی و ورشکستگی
۷. تقلب	تقلب، رشوه و سوء استفاده مجرمانه از تحولات
۸. عدم قطعیت جغرافیای سیاسی	عدم قطعیت اقتصاد کلان و جغرافیای سیاسی
۹. راهبری/گزارشگری شرکتی	راهبری سازمانی و گزارشگری شرکتی
۱۰. ایمنی/بهداشت	ایمنی، بهداشت و امنیت
۱۱. سرمایه‌ی انسانی	سرمایه‌ی انسانی، تنوع، و مدیریت و نگهداشت استعدادها
۱۲. تغییرات بازار/رقابت	تغییرات بازار/رقابت و رفتار مشتریان
۱۳. ادغام/تملیک	ادغام و تملیک
۱۴. فرهنگ سازمانی	فرهنگ سازمانی
۱۵. تغییرات نظارتی	تغییر در قوانین و مقررات
۱۶. زنجیره‌ی تامین (شامل اشخاص ثالث)	زنجیره‌ی تامین، برون‌سپاری و ریسک شخص ثالث

برای ارزیابی روند ریسک‌ها، از پاسخ‌دهندگان درباره‌ی انتظارات آن‌ها نسبت به سطح ریسک و اولویت‌های حسابرسی در سه سال آینده نیز پرسیده شد.

نظرسنجی جهانی برای همه‌ی مناطق به‌جز اروپا از ۲۱ مارس ۲۰۲۴ تا ۲۰ مه ۲۰۲۴ انجام شد و ۲,۵۵۹ پاسخ دریافت کرد. نظرسنجی مختص اروپا از ۴ مارس ۲۰۲۴ تا ۱ آوریل ۲۰۲۴ انجام شد و ۹۸۵ پاسخ به‌دست آورد. در مجموع، این دو نظرسنجی ۳,۵۴۴ پاسخ دریافت کردند. هر دو نظرسنجی به‌صورت برخط از طریق مخاطبان مرتبط با موسسه‌های انجمن حساب‌رسان داخلی و نهادهای منطقه‌ای انجام شدند.

روندهای ریسک - جهانی

امنیت سایبری، تداوم کسب و کار و سرمایه‌ی انسانی همچنان در رتبه‌های سه‌گانه‌ی اصلی رتبه‌بندی ریسک قرار دارند. در سه سال آینده، انتظار می‌رود تحول دیجیتال با افزایش ۲۰ درصدی به رتبه‌ی دوم صعود کند. هم‌زمان، پیش‌بینی می‌شود تغییرات اقلیمی با افزایش ۱۶ درصدی در اولویت به رتبه‌ی پنجم برسد. هیچ یک از چهارده حوزه‌ی ریسک دیگر انتظار نمی‌رود که شاهد تغییرات چشم‌گیر مشابهی در رتبه‌بندی یا درصدها باشند.

روندهای جهانی - پنج ریسک اصلی

پرسش‌های نظرسنجی: پنج ریسک اصلی مترتب بر سازمان شما در حال حاضر کدام‌اند؟
به نظر شما، پنج ریسک اصلی در سه سال آینده کدام خواهند بود؟

ریسک‌های سال جاری

۱. امنیت سایبری ۷۳٪
۲. تداوم کسب و کار ۵۱٪
۳. سرمایه‌ی انسانی ۴۹٪
۴. تحول دیجیتال (از جمله هوش مصنوعی) ۳۹٪
۵. تغییرات نظارتی ۳۸٪
۶. تغییرات بازار/رقابت ۳۲٪
۷. نقدینگی مالی ۳۱٪
۸. عدم قطعیت جغرافیایی سیاسی ۳۰٪
۹. راهبری/گزارشگری شرکتی ۲۵٪
۱۰. فرهنگ سازمانی ۲۴٪
۱۱. تقلب ۲۳٪
۱۲. زنجیره‌ی تامین (از جمله اشخاص ثالث) ۲۳٪
۱۳. تغییرات اقلیمی/محیط زیست ۲۳٪
۱۴. اطلاع‌رسانی/شهرت ۲۱٪
۱۵. ایمنی/بهداشت ۱۱٪
۱۶. ادغام/تملیک ۶٪

ریسک‌های سال گذشته

۱. امنیت سایبری ۷۳٪
۲. سرمایه‌ی انسانی ۵۱٪
۳. تداوم کسب و کار ۴۷٪
۴. تغییرات نظارتی ۳۹٪
۵. تحول دیجیتال (از جمله هوش مصنوعی) ۳۴٪
۶. نقدینگی مالی ۳۲٪
۷. تغییرات بازار/رقابت ۳۲٪
۸. عدم قطعیت جغرافیایی سیاسی ۳۰٪
۹. راهبری/گزارشگری شرکتی ۲۷٪
۱۰. زنجیره‌ی تامین (از جمله اشخاص ثالث) ۲۶٪
۱۱. فرهنگ سازمانی ۲۶٪
۱۲. تقلب ۲۴٪
۱۳. اطلاع‌رسانی/شهرت ۲۱٪
۱۴. تغییرات اقلیمی/محیط زیست ۱۹٪
۱۵. ایمنی/بهداشت ۱۱٪
۱۶. ادغام/تملیک ۶٪

ریسک‌های مورد انتظار طی سه سال آینده

۱. امنیت سایبری ۶۹٪
۲. تحول دیجیتال (از جمله هوش مصنوعی) ۵۹٪
۳. تداوم کسب و کار ۴۷٪
۴. سرمایه‌ی انسانی ۴۲٪
۵. تغییرات اقلیمی/محیط زیست ۳۹٪
۶. تغییرات نظارتی ۳۷٪
۷. عدم قطعیت جغرافیایی سیاسی ۳۱٪
۸. تغییرات بازار/رقابت ۳۰٪
۹. نقدینگی مالی ۲۵٪
۱۰. زنجیره‌ی تامین (از جمله اشخاص ثالث) ۲۴٪
۱۱. راهبری/گزارشگری شرکتی ۲۲٪
۱۲. تقلب ۲۱٪
۱۳. فرهنگ سازمانی ۲۰٪
۱۴. اطلاع‌رسانی/شهرت ۱۵٪
۱۵. ایمنی/بهداشت ۱۰٪
۱۶. ادغام/تملیک ۹٪

یادداشت ۱: میانگین جهانی از طریق جمع میانگین هر منطقه و تقسیم حاصل آن بر تعداد مناطق محاسبه شده است.

یادداشت ۲: نظرسنجی‌های کانون ریسک بین ۲۱ مارس ۲۰۲۴ تا ۲۰ مه ۲۰۲۴ توسط بنیاد حسابرسی داخلی و گروه پژوهشی موسسه‌های اروپایی به صورت برخط انجام شدند. تعداد نمونه: ۳,۵۴۴.

تجزیه و تحلیل منطقه‌ای

جهانی - پنج حوزه‌ی ریسک اصلی در هر منطقه‌ی جغرافیایی

پرسش نظرسنجی: پنج ریسک اصلی مرتب بر سازمان شما در حال حاضر کدام‌اند؟

حوزه‌ی ریسک	میانگین جهانی	آفریقا	آسیا اقیانوسیه	اروپا	آمریکای لاتین	خاورمیانه	آمریکای شمالی
امنیت سایبری	۷۳٪	۶۴٪	۶۴٪	۸۳٪	۷۴٪	۶۶٪	۸۸٪
تداوم کسب و کار	۵۱٪	۵۷٪	۶۲٪	۳۲٪	۴۹٪	۶۳٪	۴۱٪
سرمایه‌ی انسانی	۴۹٪	۴۴٪	۵۷٪	۵۲٪	۴۷٪	۴۳٪	۵۴٪
تحول دیجیتال (از جمله هوش مصنوعی)	۳۹٪	۳۴٪	۳۶٪	۴۰٪	۳۷٪	۳۸٪	۴۸٪
تغییرات نظارتی	۳۸٪	۳۲٪	۳۲٪	۴۶٪	۴۵٪	۲۷٪	۴۷٪
تغییرات بازار/رقابت	۳۲٪	۱۵٪	۴۹٪	۳۲٪	۲۶٪	۲۹٪	۴۱٪
نقدینگی مالی	۳۱٪	۴۲٪	۱۹٪	۲۷٪	۳۳٪	۳۸٪	۲۸٪
عدم قطعیت جغرافیای سیاسی	۳۰٪	۲۳٪	۳۰٪	۳۹٪	۳۷٪	۲۷٪	۲۶٪
راهبری/گزارشگری شرکتی	۲۵٪	۳۱٪	۲۲٪	۲۰٪	۱۸٪	۴۱٪	۱۶٪
فرهنگ سازمانی	۲۴٪	۳۴٪	۲۳٪	۲۱٪	۲۸٪	۲۱٪	۲۱٪
تقلب	۲۴٪	۴۲٪	۲۲٪	۱۴٪	۳۲٪	۲۷٪	۹٪
زنجیره‌ی تامین (از جمله اشخاص ثالث)	۲۳٪	۱۶٪	۲۴٪	۲۹٪	۱۷٪	۲۶٪	۲۹٪
تغییرات اقلیمی/محیط زیست	۲۳٪	۲۵٪	۲۶٪	۳۳٪	۲۹٪	۱۲٪	۱۲٪
اطلاع‌رسانی/شهرت	۲۰٪	۲۶٪	۲۱٪	۱۴٪	۱۷٪	۲۱٪	۲۰٪
ایمنی/بهداشت	۱۱٪	۱۰٪	۱۱٪	۱۲٪	۹٪	۱۲٪	۱۳٪
ادغام/تملیک	۶٪	۴٪	۴٪	۸٪	۴٪	۸٪	۸٪

پنج حوزه‌ی ریسک اصلی در هر صنعت

در مواردی که پنجمین حوزه‌ی اصلی برابر است، هر دو عدد با رنگ کمرنگ‌تر مشخص شده‌اند.

یادداشت ۱: میانگین جهانی از طریق جمع میانگین هر منطقه و تقسیم حاصل آن بر تعداد مناطق محاسبه می‌شود.

یادداشت ۲: نظرسنجی‌های کانون ریسک بین ۲۱ مارس ۲۰۲۴ تا ۲۰ مه ۲۰۲۴ توسط بنیاد حسابرسی داخلی و گروه پژوهشی موسسه‌های اروپایی به صورت برخط انجام شدند. تعداد نمونه: ۳,۵۴۴.

تجزیه و تحلیل

در اکثر مناطق، چهار ریسک اصلی مشابه بودند. با این حال، هر منطقه ریسک‌هایی با رتبه‌بندی بالاتر از میانگین جهانی نیز داشت:

- آفریقا: تقلب (۱۸+)، نقدینگی مالی (۱۱+)
- آسیا و اقیانوسیه: تغییرات بازار/رقابت (۱۷+)
- اروپا: امنیت سایبری (۱۰+)، عدم قطعیت جغرافیای سیاسی (۹+)، تغییرات نظارتی (۸+)
- آمریکای لاتین: عدم قطعیت جغرافیای سیاسی (۷+)، تغییرات نظارتی (۷+)
- خاورمیانه: راهبری/گزارشگری شرکتی (۱۶+)
- آمریکای شمالی: امنیت سایبری (۱۵+)، تغییرات نظارتی (۹+)، تغییرات بازار/رقابت (۹+)

تجزیه و تحلیل منطقه‌ای

جهانی - پنج اولویت حسابرسی اصلی در هر منطقه‌ی جغرافیایی

پرسش نظرسنجی: پنج حوزه‌ی اصلی معطوف‌کننده‌ی بیشترین زمان و فعالیت حسابرسی داخلی به آن‌ها کدام‌اند؟

حوزه‌ی حسابرسی	میانگین جهانی	آفریقا	آسیا اقیانوسیه	آمریکای لاتین	اروپا	خاورمیانه	آمریکای شمالی
امنیت سایبری	۶۹%	۵۶%	۶۳%	۶۷%	۷۴%	۶۵%	۸۷%
راهبری/گزارشگری شرکتی	۵۶%	۵۵%	۵۵%	۴۶%	۶۴%	۵۹%	۵۸%
تداوم کسب‌وکار	۵۵%	۵۸%	۶۰%	۴۹%	۴۷%	۶۰%	۵۳%
تغییرات نظارتی	۴۶%	۳۹%	۵۲%	۴۷%	۵۱%	۳۵%	۵۴%
نقدینگی مالی	۴۵%	۵۵%	۳۰%	۴۹%	۴۰%	۵۰%	۴۶%
تقلب	۴۱%	۴۸%	۴۳%	۵۲%	۳۶%	۴۰%	۲۹%
زنجیره‌ی تامین (از جمله اشخاص ثالث)	۳۱%	۲۹%	۲۸%	۲۹%	۳۶%	۳۱%	۳۵%
سرمایه‌ی انسانی	۳۱%	۳۶%	۳۳%	۲۹%	۲۸%	۳۵%	۲۷%
تحول دیجیتال (از جمله هوش مصنوعی)	۲۵%	۲۴%	۲۳%	۱۹%	۲۳%	۳۱%	۳۳%
فرهنگ سازمانی	۲۳%	۲۵%	۲۵%	۳۰%	۲۴%	۲۲%	۱۵%
اطلاع‌رسانی/شه‌رت	۲۰%	۲۴%	۲۳%	۲۲%	۱۴%	۱۸%	۱۷%
تغییرات بازار/رقابت	۱۶%	۱۲%	۲۵%	۱۷%	۱۳%	۱۸%	۱۰%
ایمنی/بهداشت	۱۶%	۱۵%	۱۶%	۱۳%	۱۸%	۱۷%	۱۶%
تغییرات اقلیمی/محیط زیست	۱۲%	۹%	۱۶%	۱۱%	۲۰%	۵%	۹%
عدم قطعیت جغرافیای سیاسی	۸%	۱۰%	۶%	۱۲%	۶%	۹%	۳%
ادغام/تملیک	۶%	۴%	۲%	۷%	۷%	۷%	۱۰%

تجزیه و تحلیل

اجماع کلی درباره‌ی شش حوزه‌ی وجود دارد که حسابرسی داخلی بیشترین زمان و تلاش را صرف آن‌ها می‌کند. با این حال، هر منطقه یک حوزه حسابرسی داشت که اولویت آن به‌طور قابل‌توجهی پایین‌تر از میانگین بود:

- آفریقا: تغییرات نظارتی (۷-)
- آسیا و اقیانوسیه: نقدینگی مالی (۱۵-)
- اروپا: تقلب (۵-)
- آمریکای لاتین: راهبری/گزارشگری شرکتی (۱۰-)
- خاورمیانه: تغییرات نظارتی (۱۱-)
- آمریکای شمالی: تقلب (۱۲-)

پنج اولویت اصلی حسابرسی به تفکیک مناطق جغرافیایی

یادداشت ۱: نتایج اولویت حسابرسی، درصد پاسخ‌دهندگانی را نشان می‌دهد که یک ریسک را به‌عنوان یکی از پنج حوزه‌ی معطوف‌کننده‌ی بیشترین زمان و تلاش رتبه‌بندی کرده‌اند. این نتایج نشان‌دهنده‌ی درصد برنامه‌ی حسابرسی اختصاص داده شده به ریسک یا وجود آن در برنامه‌ی حسابرسی نیست. یادداشت ۲: میانگین جهانی از طریق جمع میانگین هر منطقه و تقسیم حاصل آن بر تعداد مناطق محاسبه می‌شود. یادداشت ۳: نظرسنجی‌های کانون ریسک به‌صورت برخط از ۲۱ مارس ۲۰۲۴ تا ۲۰ می ۲۰۲۴ توسط بنیاد حسابرسی داخلی و گروه پژوهشی موسسه‌های اروپایی انجام شده است. تعداد نمونه: ۳,۵۴۴ نفر.

موضوع روز - تغییرات اقلیمی

انطباق قانونی، محرک اصلی اطمینان بخشی است.

تاثیر تغییرات اقلیمی هر سال آشکارتر می‌شوند. اما حتی با افزایش شدت و فراوانی پدیده‌های جوی شدید، این تغییرات تاثیری بر برنامه‌های حسابرسی نگذاشته‌اند.

نیست که شرکت‌ها این ریسک را بالا می‌دانند. دلیل اصلی آن، تنها مسئله‌ی رعایت مقررات است.» در مقابل، در ایالات متحده و خاورمیانه که مقررات مربوط به تغییرات اقلیمی کمیاب‌تر است، ریسک‌های مرتبط با تغییرات اقلیمی نسبت به سایر مناطق جهان به‌طور قابل‌توجهی کمتر رتبه‌بندی می‌شوند. (به نمودار صفحه‌ی ۱۳ رجوع کنید.)

یکی از مدیران ارشد حسابرسی داخلی در ایالات متحده که در شرکت خدمات حرفه‌ای بزرگ فعالیت می‌کند، شرایط کنونی را صرفاً به اولویت‌بندی منتسب کرد: «تغییرات اقلیمی، قربانی اولویت‌بندی و سلطه‌ی فوریت‌ها در اکثر سازمان‌ها می‌شود.» یک مدیر ارشد حسابرسی داخلی دیگر در ایالات متحده، دیدگاه همکاران خود را این‌گونه خلاصه کرد: «می‌دانید رعایت مقررات، تنها چیزی است که باعث می‌شود حسابرس این موضوع را در فهرست ریسک‌ها قرار داده و آن را حسابرسی کند. بدون آن، حمایت زیادی برای این موضوع وجود نخواهد داشت.»

مدیران ارشد حسابرسی داخلی در سراسر جهان اظهار داشتند که مدیریت ریسک در این حوزه اغلب بر انطباق با فعالیت‌های بلندمدت پایداری، گزارشگری طبق مقررات مربوط و ریسک‌های مرتبط با فریب‌کاری در ادعاهای زیست‌محیطی یا به اصطلاح سبزشویی متمرکز است. این واقعیت در تجزیه و تحلیل منطقه‌ای، رتبه‌بندی ریسک و فعالیت‌های حسابرسی منعکس می‌شود. به این معنا که رتبه‌بندی ریسک، تغییرات اقلیمی و اولویت حسابرسی بسته به سطح مقررات منطقه‌ای متفاوت است. به عنوان مثال، دستورالعمل گزارشگری پایداری شرکتی اتحادیه اروپا باعث افزایش رتبه‌بندی ریسک و فعالیت‌های حسابرسی در زمینه‌ی تغییرات اقلیمی شده است، به طوری که ۲۰٪ از مدیران ارشد حسابرسی داخلی در اروپا در مقایسه با ۱۲٪ در سطح جهانی این موضوع را به عنوان یکی از پنج حوزه‌ی ریسک اصلی ارزیابی کرده‌اند.

یکی از مدیران ارشد حسابرسی داخلی در یک میزگرد جهانی کانون ریسک در این باره گفت: «در ایتالیا، این موضوع بدین دلیل

۳۹٪

معتقدند تغییرات اقلیمی طی سه سال آینده، جزو پنج ریسک اصلی خواهد بود.

۲۳٪

معتقدند که در حال حاضر این موضوع جزو پنج ریسک اصلی است.

تغییرات اقلیمی

نتایج نظرسنجی جهانی

تغییرات اقلیمی

سیاسی شدن

سیاسی شدن موضوع تغییرات اقلیمی در ایالات متحده نقشی برجسته در کندی روند قانون گذاری در این حوزه ایفا کرده و به کاهش مشارکت حسابرسی داخلی منجر شده است. یکی از رهبران حسابرسی داخلی در ایالات متحده حاضر در میزگرد، این گونه وضعیت را خلاصه کرد: «من پیش از این برای سازمانی کار می کردم که من را به طور غیررسمی از صحبت پیرامون تغییرات اقلیمی منع کرده بود. مجبور بودم این موضوع را به شکل های دیگری مطرح کنم. این موضوع واقعیت دارد و متأسفانه وضعیت ریسک تغییرات اقلیمی در ایالات متحده این چنین است.»

کمیسیون بورس و اوراق بهادار ایالات متحده در مارس ۲۰۲۴، قوانین افشاگری مرتبط با تغییرات اقلیمی را منتشر کرد که شرکت های سهامی عام حاضر در بورس های ایالات متحده را ملزم به گزارش اطلاعات جامع مرتبط با تغییرات اقلیمی برای سرمایه گذاران می کند. با این حال، واکنش شدید علیه این مقررات، کمیسیون بورس و اوراق بهادار را مجبور کرد اجرای این قوانین جدید را تا زمان حل و فصل چندین پرونده قضایی به تعویق بیاورد.

مقاومت در برابر این قوانین در تفاوت فاحش رتبه بندی تغییرات اقلیمی در ایالات متحده در مقایسه با کانادا و اروپا مشهود است. کمتر از یک نفر از هر ده مدیر ارشد حسابرسی داخلی (۹٪) در ایالات متحده، تغییرات اقلیمی را به عنوان یکی از پنج ریسک اصلی ارزیابی کرده اند، در حالی که این عدد در کانادا سه نفر از هر ۱۰ نفر (۳۰٪) است. رتبه بندی کانادا در خصوص ریسک تغییرات اقلیمی به اروپا (۳۳٪) بسیار نزدیک است.

تغییرات مورد انتظار

همان طور که در نمودار صفحه بعد نشان داده شده، تمامی مناطق انتظار دارند ریسک های مرتبط با تغییرات اقلیمی طی سه سال آینده به طور چشمگیری افزایش یابند. میله های نارنجی، تفاوت میان ریسک فعلی و ریسک پیش بینی شده برای سه سال آینده را نشان می دهند. بیشترین تغییرات در منطقه آسیا-اقیانوسیه (۲۱٪) و خاورمیانه (۲۰٪) انتظار می رود. کمترین تغییرات برای اروپا (۱۲٪) و آمریکای لاتین (۱۱٪) پیش بینی شده است.

محرك های ریسک تغییرات اقلیمی

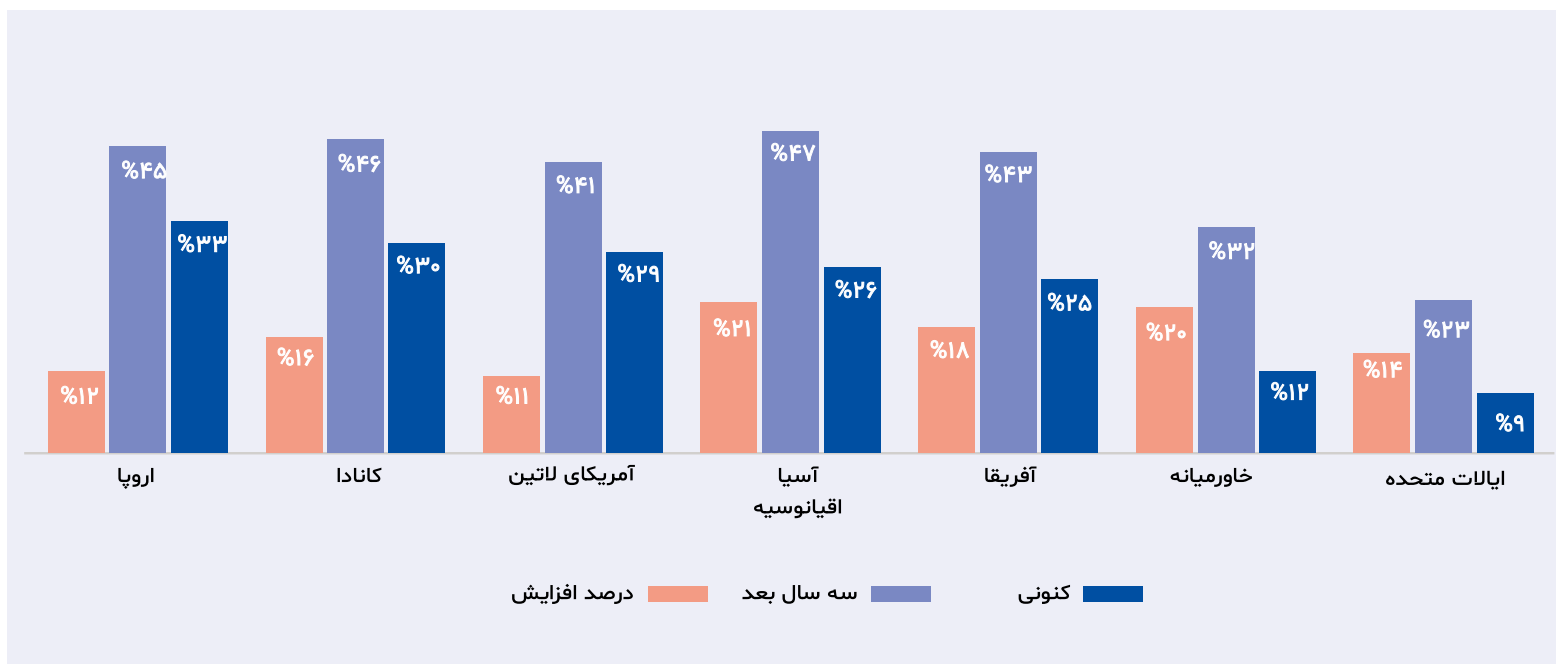
- **مقررات:** قوانین گزارشگری پایداری و تامین مالی
- **تاثیر مالی:** هزینه ناشی از شرایط آب و هوایی شدید
- **فرصت کسب و کار:** مزایای کسب و کار «سبز»
- **سیاست:** تفاوت های عمده بین کشورها
- **افکار عمومی:** فشار مرتبط با پایداری
- **تاثیر اجتماعی:** تاثیر بر مردم و زیرساخت ها ناشی از شرایط آب و هوایی شدید

تغییرات اقلیمی

ایالات متحده و خاورمیانه در حال حاضر، ریسک‌های مرتبط با تغییرات اقلیمی را به‌طور قابل‌توجهی کمتر از سایر مناطق ارزیابی می‌کنند. با این‌حال، همه مناطق انتظار دارند که ریسک تغییرات اقلیمی طی سه سال آینده افزایش یابد. پیش‌بینی می‌شود این افزایش در خاورمیانه، آفریقا و آسیا-اقیانوسیه، بیشترین میزان را داشته باشد. نتایج کانادا نیز بیشترین شباهت را به اروپا نشان می‌دهد.

جهانی - تغییرات اقلیمی به‌عنوان یکی از ۵ ریسک برتر در هر منطقه

پرسش نظرسنجی: پنج ریسک اصلی مترتب بر سازمان شما در حال حاضر کدام‌اند؟ به نظر شما، پنج ریسک اصلی در سه سال آینده کدام خواهند بود؟ موضوع: تغییرات اقلیمی/محیط زیست

یادداشت ۱: ایالات متحده و کانادا به دلیل تفاوت‌های قابل‌توجه در پاسخ‌های خود به‌صورت جداگانه نمایش داده شده‌اند.
یادداشت ۲: نظرسنجی‌های «ریسک در کانون توجه» به‌صورت برخط از ۲۱ مارس ۲۰۲۴ تا ۲۰ مه ۲۰۲۴ توسط بنیاد حسابرسی داخلی و گروه پژوهشی موسسه‌های اروپایی انجام شده است. تعداد نمونه: ۳,۵۴۴.

تغییرات اقلیمی

تداوم کسب‌وکار و تاثیر اجتماعی

با وجود تمرکز اصلی بر رعایت مقررات، رهبران حساسیتی داخلی، تاثیر فیزیکی تغییرات اقلیمی را نیز تصدیق می‌کنند. در آمریکای لاتین، وقوع طوفان‌ها، سیل، خشکسالی و گرمای شدید باعث اختلال در عملیات کسب‌وکار و زنجیره‌های تامین شده و حتی حمل‌ونقل از طریق آب‌راه پاناما را کند کرده است.

در آفریقا، تاثیرات اجتماعی ناشی از شرایط آب‌وهوایی شدید شامل کمبود غذا و آب، شیوع بیماری‌ها، و از بین رفتن زیرساخت‌ها و خانه‌ها می‌شود. روث دورین موتبه، رئیس حساسیتی داخلی شرکت اومه‌مه و رئیس فدراسیون آفریقایی موسسه‌های حساسیتی داخلی، می‌گوید:

«این‌ها موارد قابل توجهی هستند که بسیار فاجعه‌بار بوده و زیرساخت‌ها را نابود می‌کنند. این وقایع جان انسان‌ها را می‌گیرند، مردم را به اردوگاه‌های پناهجویان سوق می‌دهند، و کمپ‌های آوارگان بسیاری را ایجاد کرده‌اند. اساساً مردم برای ادامه‌ی زندگی به کمک خارجی وابسته شده‌اند.»

حسابرسان بخش عمومی در تمامی مناطق اظهار می‌کنند که سازمان آن‌ها به شدت در برابر شرایط آب‌وهوایی شدید آسیب‌پذیر بوده و باید منابع مالی لازم برای آمادگی و واکنش به این شرایط را پیدا کند.

تغییرات اقلیمی – نکات کلیدی

بینش‌های برآمده از میزگرد کانون ریسک

فعالیت حسابرسی با محوریت انطباق

- در مناطقی که مقررات مربوط به پایداری وجود دارد، فعالیت‌های حسابرسی داخلی برای تغییرات اقلیمی بیشتر است.
- مقررات اقلیمی در اروپا باعث افزایش فعالیت‌های حسابرسی شده است؛ به طوری که ۲۰٪ از مدیران ارشد حسابرسی داخلی در مقایسه با ۱۲٪ در سطح جهانی این حوزه را به عنوان یکی از پنج حوزه اصلی ارزیابی کرده‌اند.
- «سبزشویی»، ریسک تقلب در حال رشد در مکان‌هایی است که از الزامات قانونی برخوردار بوده و/یا مشتریان به دنبال کسب‌وکارها یا سرمایه‌گذاری‌های «سبز» هستند.
- سیاسی شدن مسئله تغییرات اقلیمی در ایالات متحده منجر به کاهش مقررات و مشارکت کمتر حسابرسی داخلی شده است.

تداوم کسب‌وکار و تأثیرات اجتماعی

- در آمریکای لاتین، طوفان‌ها، سیل‌ها، خشکسالی و گرمای شدید باعث اختلال در عملیات کسب‌وکار و زنجیره‌های تامین شده و حتی روند حمل‌ونقل از طریق آب‌راه پاناما را کند کرده است.
- در آفریقا، تأثیرات اجتماعی ناشی از شرایط آب‌وهوایی شدید شامل کمبود غذا و آب، شیوع بیماری‌ها، و از بین رفتن زیرساخت‌ها و خانه‌ها می‌شود.
- بخش عمومی در تمامی مناطق در برابر شرایط آب‌وهوایی شدید، آسیب‌پذیری ویژه‌ای داشته و باید منابع مالی لازم برای آمادگی و پاسخ را تامین کند.

موضوع روز – هوش مصنوعی

هوش مصنوعی، فرصت‌ها و ریسک‌هایی را ایجاد می‌کند.

در بخش عمده‌ای از قرن بیست‌ویکم، تحول دیجیتال به‌عنوان حوزه‌ای پویا و رو به رشد از ریسک‌ها شناخته شده است. معرفی ابزارهای هوش مصنوعی مولد با کاربری آسان و بدون هزینه در سال ۲۰۲۲، تنها به پیچیدگی چالش‌های مرتبط با آن افزوده است.

فناوری‌های نوآورانه، با تاثیراتی که بر ریسک‌های امنیت سایبری، راهبری داده و مقررات محرمانگی داده دارند، هم فرصت‌ها و هم تهدیداتی را ایجاد می‌کنند. با این حال، گنجاندن هوش مصنوعی در عملیات کسب‌وکار به‌عنوان گامی ضروری برای بهبود بهره‌وری، کارایی و رقابت‌پذیری محسوب می‌شود.

رهبران حسابرسی داخلی به‌خوبی از این تعادل ظریف در سازمان‌های خود و در واحدهای حسابرسی آگاه هستند. تحول دیجیتال (از جمله هوش مصنوعی) به سرعت در حال تبدیل شدن به یکی از ریسک‌های اصلی در سطح جهانی است و تاثیرات آن به‌طور گسترده‌ای شناخته شده است. در نشست‌های میزگرد کانون ریسک که به این موضوع اختصاص داشت، فوریت درک و پذیرش هوش مصنوعی به‌وضوح در میان رهبران حسابرسی احساس می‌شد.

آن‌ها فشار رقابتی، فشار عملیاتی، ملاحظات پیاده‌سازی و مسائل مربوط به انطباق را به‌عنوان چالش‌های اصلی مرتبط با تحول دیجیتال و ریسک‌های هوش مصنوعی شناسایی کردند. همچنین

ریسک‌های مرتبط دیگری از جمله امنیت سایبری، تقلب و فرهنگ سازمانی را نیز مشاهده کردند. به‌علاوه، یکپارچه‌سازی فناوری‌های جدید، بی‌سوادی دیجیتال و تفاوت در دسترسی به اینترنت در بخش‌های مختلف جهان به‌عنوان چالش‌های مهم شناسایی شدند.

یکی از مدیران ارشد حسابرسی داخلی در نشست میزگرد آمریکای لاتین بیان کرد: «از یک سو، باید جنبه‌ی مثبت این ریسک را برای شرکت‌های خود مدیریت کنیم. ما شاهد دیجیتالی شدن شرکت‌ها هستیم. اما در عین حال، این موضوع ریسک‌های امنیت سایبری، تقلب، به‌ویژه در مسائل مربوط به پایگاه داده و سرقت‌های تاثیرگذار بر حریم خصوصی مشتریان مان را تشدید می‌کند.»

امنیت سایبری به‌عنوان آسیب‌پذیرترین حوزه شناخته شد، به‌طوری‌که ۷۵٪ از مدیران ارشد حسابرسی داخلی آن را در صدر ریسک‌های مرتبط با هوش مصنوعی قرار داده‌اند. پس از آن، سرمایه‌ی انسانی و تقلب قرار دارند.

تحول دیجیتال نتایج نظرسنجی جهانی

۳۹٪

معتقدند که در حال حاضر این موضوع جزو ۵ ریسک اصلی است.

۵۹٪

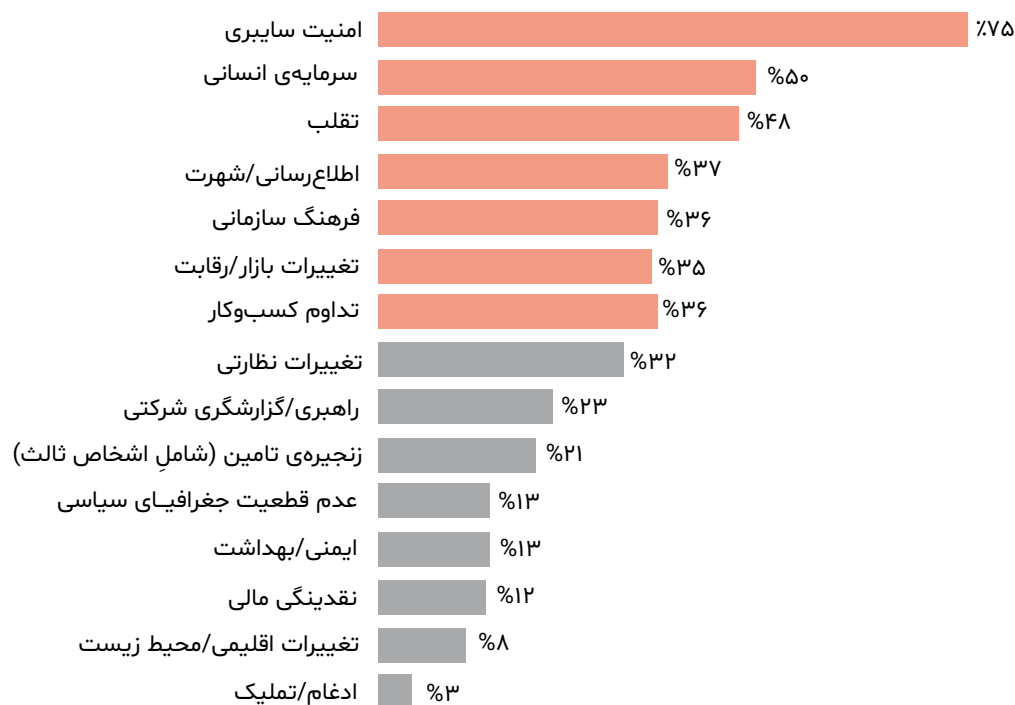
معتقدند تغییرات اقلیمی طی سه سال آینده، جزو ۵ ریسک اصلی خواهد بود.

تحول دیجیتال

خلاصه‌ی جهانی - بالاترین سطوح ریسک مرتبط با هوش مصنوعی

پرسش نظرسنجی: پنج حوزه اصلی با بیشترین تاثیرپذیری منفی از هوش مصنوعی کدام‌اند؟

یادداشت: نظرسنجی کانون ریسک انجام گرفته به‌صورت برخط از ۲۱ مارس ۲۰۲۴ تا ۲۰ مه ۲۰۲۴ توسط بنیاد حسابرسی داخلی و گروه پژوهشی موسسه‌های اروپایی. تعداد نمونه = ۳,۵۴۴.

تحول دیجیتال

راهبری فرار

یکی از موضوعات اصلی مطرح شده در میزگردهای کانون ریسک، عدم بلوغ کلی در راهبری هوش مصنوعی است. نیاز به کنترل‌های مرتبط با تحول دیجیتال، مانند امنیت موثر داده‌ها، انطباق با مقررات داده‌ها، مدیریت به‌روزرسانی‌ها و امنیت نرم‌افزار، به‌صورت کلی توسط هیئت‌مدیره و رهبران اجرایی پذیرفته شده است. با این حال، اشتیاق به همگامی با فرصت‌های ایجادشده توسط هوش مصنوعی مولد منجر به پذیرش سریع آن شده است، گاهی بدون توجه کافی به راهبری و کنترل‌های پشتیبان. راهبردها یا دستورالعمل‌های مربوط به استفاده و مدیریت هوش مصنوعی، اغلب ناهماهنگ، نامنسجم یا در بسیاری از موارد، ناموجود هستند.

رهبران حسابرسی تاکید کردند که راهبری صحیح بسیار حیاتی است و حسابرسی داخلی باید نقشی در آموزش هیئت‌مدیره و رهبران اجرایی در خصوص کیفیت داده‌ها، محرمانگی داده‌ها و دستورالعمل‌های اخلاقی مرتبط با هوش مصنوعی ایفا کند.

یکی از رهبران حسابرسی آمریکای شمالی، نگرانی و ناامیدی کلی درباره فشار برای استفاده سریع از هوش مصنوعی را این‌گونه بیان کرد: «الگوی راهبری مناسب در این زمینه چیست؟ چگونه می‌توانیم مطمئن شویم چه کسانی از آن استفاده می‌کنند؟ به چه صورت می‌دانیم چگونه از آن استفاده می‌کنند و چه اتفاقی برای داده‌های ما می‌افتد؟ اگر داده‌ها از محیط سازمان ما خارج شوند، شاید با مسائل مربوط به حریم خصوصی مواجه شویم.»

وی افزود: «تمرکز اصلی این بوده است که 'بیابید سعی کنیم مقداری راهبری در این زمینه ایجاد کنیم بدون این‌که روند را گُند کنیم.' ما سعی کرده‌ایم این تعادل ظریف را با همکاری دیگر افراد در بخش ریسک و انطباق برقرار کنیم.»

محرك‌های ریسک تحول دیجیتال

- **مقررات:** انطباق در حال حاضر و در آینده
- **فرصت کسب‌وکار:** ریسک بالای از دست دادن فرصت‌ها
- **تاثیر مالی:** ریسک تقلب/سایبری و هزینه‌های پیاده‌سازی
- **سیاست:** اولویت‌ها و رهنمودهای دولت
- **افکار عمومی:** تقاضای بازار و ذینفعان
- **تاثیر اجتماعی:** نگرانی‌های اخلاقی

تحول دیجیتال

اتخاذ و انطباق

ادغام سریع فناوری‌های جدید در الگوهای کسب‌وکار در منطقه آسیا-اقیانوسیه و خاورمیانه رایج است، جایی که این امر به‌عنوان عاملی کلیدی برای حفظ رقابت تلقی می‌شود. براساس گزارش **مجمع جهانی اقتصاد**^۱، تقریباً تمام کشورهای آسیا-اقیانوسیه گام‌های پیشگیرانه‌ای برای تدوین برنامه‌های جامع دیجیتال ملی برداشته‌اند. صرف هزینه برای ایجاد الگوهای عملیاتی جدید و محصولات، خدمات و تجارب مبتنی بر هوش مصنوعی به‌طور ویژه مورد توجه قرار گرفته است.

در عین حال، کسب‌وکارهای خاورمیانه در خط مقدم انقلاب دیجیتال قرار دارند و پیش‌بینی می‌شود رشد ترکیبی سالانه در **سرمایه‌گذاری‌های فناوری** در این منطقه به ۳۷٪ برسد.^۲ دیجیتالی‌سازی برای این منطقه اهمیت راهبردی دارد، به‌ویژه اگر اقتصادهای آن بخواهند وابستگی خود به درآمدهای سنتی ناشی از فروش نفت و گاز را کاهش دهند. با این حال، سرعت بالای توسعه فناوری‌های نوظهور، برخی از ریسک‌های کلیدی را ایجاد کرده است، به‌ویژه از نظر مالی. یک مدیر ارشد حسابرسی داخلی از استارت‌آپ فناوری در خاورمیانه در یک میزگرد کانون ریسک گفت: «برخی از فناوری‌هایی که ما در آن‌ها سرمایه‌گذاری می‌کنیم در حال حاضر در سطح مقیاس‌پذیر وجود ندارند، بنابراین ما باید پیشاپیش پول سرمایه‌گذاری کنیم.» این مسئله محاسبه بازگشت سرمایه بالقوه برای فناوری‌های آزمایش‌نشده‌ای که به دنبال بهره‌برداری از روندهای جدید بازار و جریان‌های درآمدی هستند، را با دشواری همراه کرده است.

کسب‌وکارها از فناوری برای کاهش زمان توسعه محصول، ساده‌سازی قابلیت‌های تولید و کاهش هزینه‌ها استفاده کرده‌اند. با این حال، خدماتی که از هوش مصنوعی استفاده می‌کنند، اغلب به صورت نسخه‌ی بتا عرضه می‌شوند تا مزیت پیشگامی در بازار را از دست ندهند - اما سرعت ورود به بازار با ریسک‌های روزافزون همراه است. علاوه بر این، رهبران حسابرسی ابزار تاسف می‌کنند که مقررات مرتبط با این تغییرات با الگوها و شیوه‌های کسب‌وکار همگام نشده است.

نگرانی در مورد کمبود مقررات در آمریکای لاتین نیز مشاهده شد، جایی که شرکت‌های باسابقه در صنایع تحت نظارت سنگین‌تر، به‌ویژه خدمات مالی، با نوآوران دیجیتالی‌ای رقابت می‌کنند که با قوانین اندک یا عدم وجود مقررات مواجه هستند. یک مدیر ارشد حسابرسی داخلی خدمات مالی گفت: «چگونه می‌توانید با کسانی که مقررات کمتری دارند رقابت کنید؟ این مسئله‌ی دیگری است که به تحول دیجیتال مربوط می‌شود. فین‌تک‌ها یا نئوبانک‌ها که روند جدیدی هستند، هنوز قوانین واضحی برای بازی ندارند.»

کسب‌وکارها از فناوری برای کاهش زمان توسعه محصول، ساده‌سازی قابلیت‌های تولید و کاهش هزینه‌ها استفاده کرده‌اند.

1. "How accelerating AI is the foundation for industry intelligence in Asia-Pacific," World Economic Forum, <https://www.weforum.org/agenda/2023/10/ai-industry-intelligence-asia-pacific/>
2. "Annual Spending on AI in the Middle East, Türkiye, and Africa Set to Reach \$7.2 Billion by 2026," IDC, <https://www.idc.com/getdoc.jsp?containerId=prMETA52130124>

تحول دیجیتال

تعقیب فناوری

در بخش‌های در حال توسعه‌ی جهان، هوش مصنوعی و پیشرفت بی‌وقفه فناوری، چالش متفاوت و به‌همان اندازه آزاردهنده‌ای را ایجاد کرده است. بسیاری از کسب‌وکارها در آمریکای لاتین و آفریقا، زیرساخت‌های فناوری پیشرفته ندارند و به همین دلیل چالش تحول دیجیتال، چیزی فراتر از به‌روزرسانی فناوری‌های موجود است. هزینه‌ی بالای دیجیتالی‌سازی برای کسب‌وکارهای فاقد یا کمتر متکی به فناوری دیجیتال، مانعی اساسی به شمار می‌رود.

یکی از شرکت‌کنندگان میزگرد آمریکای لاتین گفت: «من به سازمان خود و بسیاری از شرکت‌های دیگر در برزیل فکر می‌کنم؛ منظورم شرکت‌های چندملیتی با میلیاردها درآمد نیست.» امروزه، اغلب شرکت‌ها درآمد چندانی ندارند و واحد فناوری اطلاعات آن‌ها پیشرفته نیست. شرکت من در حال تغییر مسیر به سمت دیجیتال‌تر شدن بوده و هزینه‌ی آن بسیار بالاست.

رهبران حسابرسی داخلی آفریقا نیز نگرانی‌های مشابهی را ابراز کرده و از این موضوع بیم دارند که هزینه و سرعت دیجیتالی‌سازی برای بسیاری غیرقابل دسترس باشد. یکی از مدیران ارشد حسابرسی داخلی آفریقا این وضعیت را به «تعقیب فناوری» تشبیه کرد. برخی مناطق از پیشرفت‌های دیجیتال مانند دسترسی گسترده‌تر به فناوری موبایل و رشد تجارت الکترونیک و بانکداری دیجیتال استقبال کرده‌اند، در حالی‌که مناطق دیگر با محدودیت دسترسی به خدمات برق و اینترنت قابل‌اعتماد یا هزینه‌های بالا مواجه‌اند.

به‌عنوان مثال، طبق گزارش بانک جهانی^۳، هزینه‌ی فناوری و ماشین‌آلات در منطقه‌ی جنوب صحرای آفریقا در مقایسه با ایالات متحده ۳۵ تا ۳۹ درصد گران‌تر است. با این وجود، عدم همراهی

با این پیشرفت‌ها قابل‌قبول نیست. یکی از مدیران ارشد حسابرسی داخلی آمریکای لاتین از همکاران خود خواست تا جای ممکن از تحول دیجیتال استقبال کنند: «بله، تحول دیجیتال ریسک‌های بیشتری ایجاد می‌کند، اما به لطف این تحول و ابزارهای ناشی از آن، در واقع فرصت‌هایی برای ایجاد محیط‌های امن‌تر خواهیم داشت. همان‌طور که این فناوری‌ها را می‌آموزیم و می‌فهمیم چگونه به‌طور ایمن آن‌ها را پیاده‌سازی کنیم، در نهایت علاوه بر فرصت افزایش کارایی، امنیت بیشتری در فرآیندهای خود خواهیم داشت.»

یکی از رهبران حسابرسی داخلی آفریقا هشدار داد که عدم‌همگامی با فناوری و عدم پذیرش آن قابل‌قبول نیست: «اگر برای انقلاب هوش مصنوعی آماده نباشیم، واضح است که کنار زده خواهیم شد. و به‌زودی، هوش مصنوعی از سگِ مهارشده به شیرری وحشی در جوامع ما تبدیل خواهد شد.»

به‌کارگیری هوش مصنوعی در حسابرسی داخلی

یک گام اساسی برای دستیابی به خدمات اطمینان‌بخشی و مشورتی/مشاوره‌ای اثربخش در زمینه‌ی هوش مصنوعی، پذیرش این فناوری در فرآیندهای حسابرسی داخلی است. یکی از رهبران حسابرسی داخلی هشدار داد که عدم اتخاذ هوش مصنوعی می‌تواند فاجعه‌بار باشد. ریچارد چمبرز، مشاور ارشد حسابرسی موسسه آدیت‌برد، گفت: «من بیشتر نگران استفاده [حسابرسی داخلی] از هوش مصنوعی و توانایی ما برای حسابرسی ریسک‌های مرتبط با هوش مصنوعی هستیم. نگرانی من این است که فقدان تخصص، سازمان‌های ما را آسیب‌پذیر می‌کند.» وی فعالان حوزه‌ی حسابرسی را تشویق می‌کند تا از طریق تجربه عملی، هوش مصنوعی را بیاموزند: «باید آمادگی داشته باشید که با چالش‌ها دست‌وپنجه نرم کنید.»

3. Cruz, Marcio, ed. 2024. "Digital Opportunities in African Businesses." Overview booklet. World Bank, Washington, DC. License: Creative Commons Attribution CC BY 3.0 IGO, <https://www.ifc.org/en/insights-reports/2024/digital-opportunities-in-african-businesses>

تحول دیجیتال - نکات کلیدی

ببینش‌های برآمده از میزگرد کانون ریسک

پذیرش فناوری

- مدیران ارشد حسابرسی داخلی در تمامی مناطق، پتانسیل هوش مصنوعی برای افزایش ریسک‌های امنیت سایبری، تقلب و سرمایه‌ی انسانی را تصدیق می‌کنند.
- سازمان‌ها نیاز به تدوین رهنمودها/دستورالعمل‌های مرتبط با کیفیت داده، محرمانگی داده و استفاده اخلاقی از هوش مصنوعی دارند.
- حسابرسی داخلی باید به سازمان‌ها در راستای درک/شناخت محیط کنترلی کمک کند، در حالی‌که نباید به مانعی در مسیر پیشرفت تبدیل شود.

معضل فناوری

- برای حسابرسان داخلی در مناطق در حال توسعه، معرفی ابزارهای هوش مصنوعی مولد، شکاف فناوری موجود را عمیق‌تر کرده است.
- هزینه‌ی فناوری‌های جدید در کشورهای در حال توسعه بالاتر از سایر مناطق است و شاید دسترسی به اینترنت محدود باشد.
- نگرانی‌ها در حال افزایش است که سرعت مهارنشده‌ی فناوری، همگام شدن را برای برخی بسیار دشوار می‌کند.

نتیجه‌گیری

حسابرسی داخلی در مقام مشاور راهبردی

تقاضا از سوی سازمان‌ها برای مدیریت اثربخش انبوه ریسک‌ها روز به روز بیشتر و پیچیده‌تر می‌شود. حسابرسان داخلی به‌مثابه نقش‌آفرینان اصلی در مدیریت اثربخش ریسک، نه‌تنها باید با ریسک‌های در حال تحول همگام شوند، بلکه باید به سازمان خود در مسیر پیش‌بینی و مهار این ریسک‌ها کمک کنند.

هیچ تردیدی وجود ندارد که ریسک‌های پیش روی سازمان‌ها در آینده، پیچیده‌تر و درهم‌تنیده‌تر خواهند شد. حسابرسان داخلی همچنان به‌عنوان منبع بی‌طرف و مستقل خدمات اطمینان‌بخشی و مشورتی/مشاوره‌ای موثر برای ذینفعان خود، ارزش‌افزایی خواهند کرد.

ریسک‌های مرتبط با امنیت سایبری، تداوم کسب‌وکار و سرمایه‌ی انسانی در آینده نزدیک به‌عنوان ریسک‌های اصلی و اولویت‌های حسابرسی باقی خواهند ماند. با این حال، حسابرسان داخلی باید به سازمان خود کمک کرده تا فراتر از شرایط فعلی را ببیند و برای ریسک‌های آینده آماده شود. تحول دیجیتال (از جمله هوش مصنوعی) و تغییرات اقلیمی، فشار زیادی بر سازمان‌ها وارد کرده‌اند تا انعطاف‌پذیری و مقاومت کافی را برای مدیریت ریسک‌های نوظهور داشته، با رقبا همگام شده و راهبرد روشنی برای موفقیت کوتاه‌مدت و رشد بلندمدت حفظ کنند.

تجزیه‌وتحلیل جامع ارائه‌شده در گزارش‌های کانون ریسک ۲۰۲۵، ضرورت ایفای نقش حسابرسان داخلی به‌عنوان مشاوران راهبردی در سازمان‌ها را برجسته می‌سازد. این نقش دربرگیرنده‌ی موارد زیر است:

- شناخت مهم‌ترین محرک‌های ریسک در سازمان‌ها و صنایع مورد فعالیت.
- آگاه‌سازی هیئت‌مدیره و مدیریت اجرایی از روندها و تحولات فناوری، کسب‌وکار، اجتماعی، اقلیمی و سیاسی.
- بازنمود واضح چگونگی تاثیر محیط ریسک بر راهبرد سازمان.
- حمایت از راهبری هوش مصنوعی در سازمان و بهره‌گیری از هوش مصنوعی در فرآیندهای حسابرسی داخلی.

